

în această echipă de teatru, s-a gândit o clipă, iar apoi a explicat :

— Dramaturgul Ion Ghelu Destelnică a scris piesa într-un act *Fata tatii cea frumoasă*, pentru a înfățișa lupta pe care o dă țărâna noastră muncitoare ca să-și croiască o viață mai bună. Stele, tatăl fetei frumoase, este profund convins că numai întemeind o gospodărie agricolă colectivă, sărăcia nu-și va mai găsi loc în sat. Dar dușmanii colectivizării — elemente corupte care se ocupă cu negoțul, cu specula — știind că Stele este sufletul acestei acțiuni, încearcă mai întâi să-l atragă de partea lor, iar când văd că nu reușesc, se gândesc să-l lovească în ce are el mai scump : dragostea pentru fiica lui.

— Perfect, îl aprobă regizorul. Ai înțeles perfect. Deci, Stele este un om lămurit, un om convins de dreptatea acțiunii pe care a întreprins-o. Ia gândește-te, când cineva știe că ceea ce spune este drept, nu caută oare să dea greutate și glasului cu care rostește adevărul respectiv ? Stele este un om așezat, și când a ajuns la o concluzie înseamnă că a chibzuit îndelung și bine.

Ion Burghilea citește din nou replica. De data aceasta glasul e mai profund, frazarea mai logică, dicțiunea mai clară. Iar când Elisabeta Ionel, interpreta Măriuței, îi răspunde, contrastul dintre tonal lui ponderat, grav, și al ei cristalin, zglobiu, evidențiază, cum nu se poate mai bine, diferența dintre cei doi.

Mai târziu, procedând la fel, regizorul caută să-i învețe pe actorii amatori Relu Popovici și Gheorghe Popovici (unul elev, celălalt tehnician) cum să realizeze scena în care speculantul Niculiță își învață frațele (bețivul Lisandru) în ce mod să-l înșele pe viitorul lui socru. Prin analiza personajelor și a stărilor lor sufletești din acel moment, regizorul îi face pe actori să înțeleagă, cu logică firească, ce ton e bine să fie folosit, ce cuvânt trebuie accentuat, între ce propoziții se cuvine să se aștearnă o pauză.

Îi privesc pe cei care au venit să învețe ce înseamnă lectura la masă. Unii urmăresc cu deosebită atenție textul și caută să deslușească singuri sensul fiecărui cuvânt. Alții notează, cu sîrguincioasă migală, tot ceea ce spune regizorul Nacu.

Scena de dragoste dintre Măriuța și Lisandru a fost mai bine realizată. Interpreții n-au fost întrerupți, în timpul lecturii, de către regizor. Verva și fantezia s-au împletit cu umorul și cu duioșia. Elisabeta Ionel a știut să moduleze glasul ei pe o întregă gamă de tonuri, de la cel mai sprinten pînă la cel gătit de emoție, iar Relu Popovici a avut, în lectură, vigoare

și tandrețe. Citeau amîndoi cu atîta dăruire, încît îi simțea gata să se ridice de pe scaune și să înceapă schițarea mișcării în scenă. De altfel, regizorul a observat lucrul acesta și le-a spus că, în momentul în care fiecare scenă a piesei va fi tot atît de bine lucrată ca aceasta, se va putea porni la repetițiile de mișcare. Apoi, i-a întreat pe interpreți de ce au imprimat un ritm atît de viu. Ce i-a determinat s-o facă ?

— Tinerii se iubesc foarte mult, a răspuns Relu Popovici. Dorința lor de a-și spune tot ce au pe suflet este nestăvilă. Dar din clipă în clipă poate intra cineva în cameră. De aceea, replicile sînt rostite foarte repede. Ritmul, cum este și firesc, trebuie să corespundă stării sufletești a îndrăgostiților.

Lectura la masă continuă. Citind replicile Anișoarei, Margareta Grosuleac se străduiește să găsească pentru acest personaj episodice ceva caracteristic, dar oscilează între sublinierea timidității și reliefaarea luminozității sufletești. (Desigur că nehotărîrea interpretei provine, în primul rînd, din faptul că autorul nu a imprimat el însuși o anumită linie rolului.) Din discuția cu regizorul și cu colegii, a reieșit că mai important pentru sensul piesei este să se accentueze cinstea și tineretea personajului, decît timiditatea lui, cu toate că nici această trăsătură nu trebuie total neglijată.

Cristian Nacu, regizorul profesionist care conduce repetițiile acestei echipe, mai este și profesor la cursul extern de regie al școlii populare de artă. Așa se explică faptul că la repetiție (pe care, întîmplător, am surprins-o într-o seară) au asistați și instructorii ai echipelor de teatru de la cîmine.

În seara aceea, instructorii au învățat din lecția practică, mai mult decît din zece lecții teoretice, ce este lectura la masă. Tocmai de aceea, n-ar fi rău ca asemenea „repetiții“ să se repete.

Liana Maxy

MATURIZAREA UNUI GEN NOU

În Capitală, brigada artistică de agitație — nou gen artistic specific mișcării de amatori, caracteristic vremii noastre — cunoaște o extindere remarcabilă. Cu mici excepții, toate marile întreprinderi și uzine au înțeles importanța și eficiența propagandistică a acestei modalități extrem de simple și concentrate de redare artistică a adevărului vieții. Majoritatea întreprinde-

rilor, uzinelor și instituțiilor, cele mai multe unități cooperatiste, ca și unitățile din rețeaua așezămintelor culturale își au brigăzile lor. Aceste mici formații ce folosesc forța agitarică a cuvântului rostit, deplasându-se cu rapiditate acolo unde este nevoie, s-au impus definitiv ca gen, câștigând totala adeziune a maselor de oameni ai muncii.

Alături de brigăzile artistice de agitație cu o tradiție mai îndelungată, cum sînt cele de la Uzinele textile „7 Noiembrie“, de la Fabrica de bere „Rahova“, Întreprinderea poligrafică nr. 4, Spitalul nr 9 etc., iau naștere, aproape zi de zi, noi și noi brigăzi. În Capitală, există — pînă în momentul de față — peste 200 de brigăzi artistice de agitație. Aspectul cantitativ al progresului înregistrat în ultima vreme de brigăzile de agitație trebuie însă corelat cu cel calitativ. De la formele incipiente, simple, de prezentare a programului de brigadă, de la formule rudimentare de prezentare laudativă a succeselor în muncă, s-a ajuns astăzi la o diversitate de formule, exprimînd varietatea de aspecte și probleme ale muncii din interiorul unității de producție, felurimea de probleme pe care le ridică procesul de creștere socialistă a conștiinței omului muncii etc.

Cele mai multe dintre programele brigăzilor, cum sînt acelea ale colectivelor de la Uzinele „7 Noiembrie“ sau de la „Bere Rahova“, vorbesc în primul rînd despre succesele în muncă, despre oameni excelenți, reprezentanți ai noului în patria noastră, care înving obstacole și contribuie la grăbirea construcției socialismului. În același timp, cu ascutime critică, în programele lor se semnalează deficiențele în procesul de producție, se pun în discuție de pe pozițiile apărării și promovării noului, manifestările vechi față de muncă și față de relațiile de muncă. Spectacolul de brigadă nu poate „discuta“ în trecut și fără emoție faptele care alcătuiesc mîndria fabricii. De pildă, într-o scenetă intitulată *Referatul*, brigada Întreprinderii poligrafice nr. 4 prezintă un aspect semnificativ din procesul de producție. La șeful producției, care trebuie să predea situația lunară pînă la amiază, cînd are loc ședința de analiză a muncii, vin rînd pe rînd noi delegați, cu cifre care modifică mereu situația de fapt a realizărilor. Șeful se înfurie: „N-o să mă lăsați odată să-mi termin referatul?“ Totuși, admite că nu poate lăsa pe dinafară noile știri despre depășirea planului. Fîndcă apar mereu alte și alte delegații, șeful spune: „Facem acum ședința. Văd că referatul acesta n-o să-l mai termin niciodată“. *Marinică învață pianul* e un moment din programul brigăzii de la „Bere

Rahova“. Muncitorului Marinică i s-a repartizat un apartament într-unul din blocurile nou construite, și cu prilejul mutării și-a îndeplinit o dorință: și-a cumpărat un pian și învață să cînte la el. Marinică „silabisește“ partiturile, ne obligă să zîmbim cînd își exprimă nedumeririle sale de începător. Dar, adevărul? Adevărul este că împărtășim emoția nouă a muncitorului, care astăzi poate să-și cumpere și să învețe să cînte la pian.

La Studioul artistului amator al Casei de Creație a Capitalei au fost vizionate și analizate, săptămîna de săptămîna, zeci de asemenea programe de brigadă. Realizările brigăzilor fruntașe au putut fi cunoscute îndeaproape de instructori, slăbiciunile de creștere ale altor brigăzi au fost luate în discuție și, firesc, de la amănuntele concrete și particulare ale fiecărei brigăzi în parte, s-a putut ajunge la unele concluzii interesante privind profilul brigăzii în general, problemele de conținut și de prezentare scenică a programului de brigadă.

Dar pînă a se ajunge la acest stadiu, drumul n-a fost deloc ușor. O seamă de autori de texte, lipsiți de măiestrie artistică și de o suficientă cunoaștere a vieții, negau posibilitatea de a trata cu umor fapte pozitive din viață. De cele mai multe ori, programele brigăzilor erau în întregime satirice, ceea ce nu e rău, cînd satira se face de pe pozițiile apărării noului în viață, dar aceste programe deveneau pe parcurs criticiste, negativiste. Or, asemenea programe nu puteau în nici un caz să constituie oglinda unității de producție a cărei purtătoare de cuvînt este brigada artistică de agitație. Un exemplu pozitiv însă, care demonstrează nu numai necesitatea și efectul educativ, dar și putința de a fi reflectate și aspectele pozitive ale locului de producție, l-au dat brigada Întreprinderii poligrafice nr. 4 și cea a cooperativei „Artă și precizie“.

De asemenea, s-au depus eforturi ca programele brigăzilor să poată fi prezentate și în afara locului de muncă. Un succes însemnat în această direcție l-au obținut colectivele de la Uzinele textile „7 Noiembrie“, de la „Bere Rahova“, de la Spitalul nr. 9. Programele lor, deși s-au referit la probleme locale ale întreprinderii, au surprins totuși ceea ce este tipic, elementul general al unor situații caracteristice modului nostru de viață. Unui autor care încearcă să-și explice spectacolul („Este o situație specifică întreprinderii noastre, n-ați putea-o înțelege fără unele lămuriri!“), i se spune într-o scenă a programului de la Uzinele „7 Noiembrie“: „Un text se explică prin el însuși; dacă situația discutată mai are nevoie și de alte lă-

muriri, înseamnă că textul mai are nevoie el însuși de unele limpeziri de conținut, poate și de expresie“.

Brigăzii artistice de agitație, ca formulă de exprimare și subliniere a continuului progres obținut de poporul nostru în opera de construire a socialismului, i se deschid perspective din ce în ce mai frumoase. Curînd, sîntem siguri, majoritatea brigăzilor din Capitală vor putea prezenta spectacole de o înaltă ținută artistică.

Eugen Crăiniceanu

LA IZVORUL TALENTELOR

La gospodăria agricolă colectivă „Ilie Pîntilie“ din comuna Roma, raionul Botoșani, s-au deschis cursuri de teatru, acordeon și coregrafie, organizate de „Școala populară de artă“ din Suceava. Cei 600 de tineri colectiviști, membri ai echipelor artistice de amatori din comună, au și audiat primele lecții.

Recitesc rîndurile de mai sus apărute într-un ziar. Mi se pare că visez. Am fost doară și eu la... Roma. I-am cunoscut pe colectiviștii de acolo. Oameni harnici, pricepuți meșteri în recolte bogate, artiști în ce privește construcțiile. Dar artiști de teatru nu-i știam. Iată însă că ei îndrăgesc și scena. Și nu cițiva, ci zeci și zeci. Șase sute de tineri care audiază „cursuri de teatru“. Or fi existat oare și acolo ezitări, împotriviri, ca în comuna Chiselet din regiunea București? Ciți ani să fie de atunci? Vreo opt. Ce se întîmplase? Pentru faptul că, fără învoirea tatălui ei, „îndrăznise“ să joace într-o piesă de teatru. o fată, Raluca, fusese gonită de-acasă. Nici mai mult, nici mai puțin. În ziua cînd am sosit eu în comună, „artista“ se afla găzduită, de vreo două săptămîni, la o mătușă miloasă. „Cazul“ în sine merita o atenție deosebită. De aceea, am căutat să stau de vorbă cu ea. „Nu mă las de tiatru (pronunța cuvîntul cu un *i* dulce, de la inimă), măcar de nu m-ar primi niciodată prin ogradă“, îmi spuse. I-am promis că o să stau de vorbă cu părinții. poate-i înduplec. Dar erau plecați la cîmp. Mi-a părut rău că n-am izbutit s-o ajut pe Raluca. De atunci n-am mai auzit de numele ei. Se prea poate ca cerbicia părinților să-i fi înfrînt pînă la urmă voința. Altfel, frumoasă și inteligentă, cu o voce bună, cum se dovedise, ar fi ajuns neapărat într-unul din ansamblurile artistice din regiune. Oricum, în locul Ralucai, căreia nu i se îngăduise să mai facă „tiatru“, la activitatea formației respective a căminului cultural, au năvălit în anii ur-

mători zeci de alte codane. Între timp, ansamblul amator respectiv s-a mărit continuu. Și, bineînțeles, s-a perfecționat...

...Va să zică, la colectiva din Roma, 600 de tineri învață cum să intre în scenă și să rostească replici în fața spectatorilor fără să se emoționeze. Ce deslușim în pornirea lor? Avînt cuceritor, naivitate, îndrăzneală. ori toate laolaltă? Poate și la Roma vreun tată „prăfuit“ o fi pus piciorul în prag. Poate. Dar...

„În unitățile agricole ale statului, înșiși părinții iau parte, împreună cu copiii lor, la activitatea artistică“ — îmi spunea deunăzi un activist sindical din regiunea Bacău.

Cîte familii de „artiști“ nu cunoaștem de-acum? N-am la îndemînă cifre amănunțite. Dar știu că numai în S.M.T.-urile și gospodăriile de stat din întreaga țară sînt azi organizate peste 130 de cercuri de teatru, cu peste 1.500 de artiști amatori. A vorbi despre o participare masivă a tineretului la aceste manifestări nu înseamnă a exagera cu nimic. Numai în regiunea Oradea, din cele 1.952 de formații de teatru, brigăzi artistice de agitație etc., fac parte 40.000 de artiști amatori.

Teatrul contaminează, atrage ca un magnet, mai ales de cînd la sate a pătruns pe scară largă aparatul de radio și — în unele locuri — televizorul. Oamenii își rup cît mai mult din timpul lor liber pentru a se costuma și a interpreta un personaj dintr-o piesă oarecare.

La G.A.S. Dilga, din regiunea București, prin 1957, întrebînd pe o secretară, pe la timpul pauzei de prînz, despre directorul acestei unități, mi-a răspuns că acesta se află cu treburi la... club. Am intrat în sală. Și, spre uimirea mea, cineva mi-a arătat pe scenă un bărbat înalt, costumat în Jupîn Dumitrache. Era însuși directorul gospodăriei.

La G.A.S. Piatra Olt, cu alt prilej, sosind cu un tren tîrziu în noapte, am găsit opt-zece tineri migălînd la niște afișe în care se anunța că formația de teatru a gospodăriei prezintă la Slatina *Steaua fără nume* de Mihail Sebastian. Erau niște afișe ceva mai mari decît un ziar obișnuit, scrise nu cu prea mare dibăcie (folosiseră drept pensule suluri mici de hîrtie, înmuiate în cerneală). Dar, în privirile tinerilor care zăboveau pînă la o oră de noapte atît de tîrzie, nu era greu să deslușești o adevărată pasiune pentru teatru. Vorbeau cu toții în același timp despre noul spectacol, despre cum au lucrat ei înșiși decorurile și cum le vor transporta cu camionul pînă la locul reprezentației... Printre ei se aflau tractoriști, îngrijitori de porci și păsări, grădinari...